

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Міністерство надзвичайних ситуацій України
Міністерство екології та природних ресурсів України
ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, Україна
Мукачівський державний університет, Україна
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського, Україна
Університет Матея Бела, м. Банська Бистриця, Словаччина
Закарпатська обласна адміністрація
Мукачівська міська адміністрація
Кафедра екології та охорони навколишнього середовища УжНУ
Кафедра туризму МДУ
Кафедра екології КНУ імені Михайла Остроградського

Тези доповідей

Міжнародної науково-практичної конференції
“КАРПАТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ
З ПРОБЛЕМ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ”

„CARPATHIAN ENVIRONMENTAL CONFERENCE“ – СЕС-2011

15-18 травня 2011 р.

Мукачево-Ужгород

Ministry of Education, Youth and Sports of Ukraine
Ministry of Emergencies of Ukraine
Ministry of Environment and Natural Resources of Ukraine
Uzhhorod National University, Ukraine
Mukachevo State University, Ukraine
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Ukraine
Matej Bel University, Slovak Republic
Transkarpatian Regional Administration
Mukachevo City Administration
Department of Ecology and Environment Protection, Uzhhorod National University
Department of Tourism, Mukachevo State University
Department of Ecology, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

**Abstracts of
International Scientific Applied Conference
„CARPATHIAN ENVIRONMENTAL CONFERENCE“–
CEC-2011**

May 15-18, 2011

Mukachevo - Uzhhorod

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету

Мигалина Ю.В., д.х.н., професор, ректор Мукачівського державного університету, м. Мукачево

Співголови організаційного комітету

Вегеш М.М., д.і.н., професор, ректор ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, м.Ужгород

Косова Беата, д.н., професор, ректор Університету Матея Бела, м. Банська Бистриця, Словаччина

Члени організаційного комітету

Підліснюк В.В., д.х.н., професор, м. Банська Бистриця, Словаччина

Никифоров В.В., к.б.н., доцент, м. Кременчук

Стефановська Т.Р., к.с.-г.н., доцент, м. Київ

Святенко А.І., к.т.н., доцент, м. Кременчук

Мікловда В.П., д.е.н., професор, член-корр. НАН України, м.Ужгород

Щербан Т.Д., д.псх.н., професор, м. Мукачево

Лужанська Т.Ю., к.г.н., доцент, м. Мукачево

Ніколайчук В.І., д.б.н., професор, м.Ужгород

Староста В.І., д.п.н., професор, м.Ужгород

Болдижар О.О., д.м.н., професор, м.Ужгород

Бисага Ю.М., д.ю.н., професор, м.Ужгород

Кабацій В.М., к.ф.-м.н., професор, м. Мукачево

Пересічний М.І., д.т.н., професор, м. Київ

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова програмного комітету

Чундак С.Ю., д.х.н., професор, ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, м. Ужгород

Співголова програмного комітету

Пехньо В.І., д.х.н., професор, член-корр. НАН України, Мукачівський державний університет, м. Мукачево

Члени програмного комітету

Шмандій В.М., д.т.н., професор, м. Кременчук

Мілашовська О.І., к.е.н., професор, м. Мукачево

Козар О.П., к.г.н., професор, м. Мукачево

Сухарєв С.М. к.х.н., доцент м. Ужгород

Бахарєв В.С., к.т.н., доцент, м. Кременчук

Секретарі конференції

Марійчук Р.Т., к.х.н., доцент, Ужгородський національний університет, м. Ужгород

Герасимов В.В., к. ф.-м.н., доцент, Мукачівський державний університет, м. Мукачево

ГЕОМОРФОЛОГІЧНІ ТИПИ УМОВ ФОРМУВАННЯ РУСЕЛ В БАСЕЙНІ ВЕРХНЬОГО ПРУТУ

Костенюк Л.В.

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

Питання типізації та класифікації русел річок є досить складним по своїй суті, і, хоча йому присвячено чимало праць у вітчизняній та зарубіжній літературі, досі залишається відкритим. Правильна класифікація повинна виражати систему законів, притаманних відображеному в ній фрагменту дійсності, що зумовлюють зафіксовані в класифікації характеристики і співвідношення об'єктів [1].

Особливості розвитку того чи іншого морфодинамічного типу не однакові в різних геолого-геоморфологічних умовах. У зв'язку з цим Р.С. Чалов [2] виділяє:

А) врізані (беззаплавні) русла, що відповідають обмеженому розвитку руслових деформацій, серед яких зустрічаються два різних види, пов'язані з різною літологією не розмивних гірських порід – в скельних породах та пластичних породах;

Б) адаптовані русла, як проміжний тип між врізаними і широко заплавними, що поширений у відносно вузьких долинах;

В) широкозаплавні русла, які відповідають вільному розвитку руслових деформацій.

На основі візуальних спостережень під час експедицій та відношення V_x/V_p на окремих ділянках гірського та напівгірського типу русла (табл. 1) нами визначено характер типів русел рік досліджуваного басейну, відповідно до геолого-геоморфологічних умов руслоформування (рис. 1).

Нами виявлено такі закономірності зміни показника V_x/V_p для рік досліджуваного басейну, відносно геолого-геоморфологічних умов: $V_x/V_p < 5$ відповідає врізаним ділянкам русел, $V_x/V_p > 15$ характерне для широкозаплавних русел, і проміжні значення $5 > V_x/V_p > 15$ відповідають умовам розвитку

Міжнародна науково-практична конференція "Карпатська конференція з проблем охорони довкілля" Мукачево-Ужгород, Україна, 15-18 травня 2011р.

адаптованого русла. Виключення становить ділянка р.Лючка Сопівка, на відрізку с.Слобода – с.Рунгури, де в умовах відносно широкої долини (200-250 м), русло ріки залишається врізаним, що пов'язано із геолого-тектонічними особливостями структури Рунгурської Слободи, яку ріка пересікає в межах даної ділянки.

Гірським ділянкам русел рік досліджуваного басейну відповідають обмежені умови руслоформування і поширення врізаних та адаптованих русел, а напівгірським – широкозаплавні русла і вільні руслові деформації, при цьому розподіл геоморфологічних типів русел по довжині рік є неоднорідним:

Таблиця 1. Розподіл геоморфологічних типів русел для основних рік басейну Верхнього Пруту

Назви рік	Частка геоморфологічних типів русел по їх довжині у %		
	Врізані	Адаптовані	Широкозаплавні
р.Білий Черемош	75	25	-
р.Чорний Черемош	55	45	-
р.Черемош	-	41	59
р.Рибниця	16	20	64
р.Пістинька	14	40	46
р.Лючка	6	43	51
р.Лючка Сопівка	7	15	78
р.Ослава	32	68	-

При переході від обмежених до вільних геолого-геоморфологічних умов руслоформування спостерігається також зміна домінуючого відносно прямолінійного морфологічного типу русла на звивисте та розгалужене.

Список літератури

1. Кондратьев А.Н. Относительная транспортирующая способность и другие руслоформирующие факторы / Кондратьев А.Н. // <http://rusloved.ru> ancondratyev@peterlink.ru
2. Чалов Р.С. Географические исследования русловых процессов / Чалов Р.С. – М. : Изд-во МГУ, 1979. – 232 с.